

Rapport från Kinaresan 15/4 – 26/4 2002

Måndag 15/4

Vi startade 8.30 från kommunparkeringen i Hylte. En förväntansfull grupp bestående av Håkan Dagsgård, Mette Dich, Björn Lood, Bo Tengnäs och Bitte Rosén Nilsson. I Torup plockade vi upp Carl-Göran Bengtsson, Christer Johansson och Åsa Montan i minibussen som skulle köra oss till Landvetters flygplats för vidare transport till Kastrup och så småningom Bangkok. På Landvetter anslöt även Kenneth Svensson till gruppen.

Tisdag 16/4

Efter 10 timmars flygning landar vi lite stela i kroppen på Bangkoks flygplats kl. 6.00 lokal tid. Efter några timmars väntan på flygplatsen fortsatte färden till den kinesiska staden Kunming där vi landade 14.05 lokal tid. Där möttes vi av våra kinesiska värdar Mr. Xie Libin och Mr. Yu Miao som visade oss runt under eftermiddagen och vi bjöds på en underbar traditionell kinesisk middag innan färden fortsatte till Panzhihua City via nattåg.

Onsdag 17/4

Kl. 03.00 var det stor mottagning på centralstationen i Panzhihua med Mr He, som vi kände igen från besöket i Hylte från i höstas, i spetsen. Efter en skumpig bussfärd till hotellet fick vi några timmars uppskattad vila innan programmet för dagen startade kl. 10.00 med att vice borgmästaren, också bekant från Hyltebesöket i höstas, gav oss en introduktion om staden.

Lite om Panzhihuas historia

Vi besökte museet och fick där en bild av stadens unga historia. Denna präglas av att Panzhihua vuxit upp kring rika naturtillgångar av järnmalm, vanadin och titan. För 37 år sedan när ordförande MaoZeDong kom till platsen, fanns där bara några enstaka jordbrukarfamiljer. Nu bor det c:a 540 000 människor i staden och c:a 490 000 i den omgivande landsbygden på en yta något större än Halland.

En växande ekonomi och visioner för framtiden

Panzhihua City är ett område med snabbt växande ekonomi, man är rent av det område i västra Kina som har den snabbaste ekonomiska tillväxten just nu. Områdets 'bruttonationalprodukt' (totala omsättning) har utvecklats snabbt vilket framgår av siffrorna nedan:

1990	0,01 miljarder yuan
1991	0,8 miljarder yuan
1992	2,2 miljarder yuan
1995	8,1 miljarder yuan
1990	10,8 miljarder yuan
2001	12,4 miljarder yuan

Vi blev också invigda i stadens visionsarbete. 1987 bestämde man sig för att förvandla Panzhihua från något som mest liknade en stor industriarbetsplats till en blomstrande trädgårdsstad. Via en mycket vacker modell på museet kunde vi få en inblick i hur staden kommer att se ut i framtiden. Redan nästa år fanns planer på att den egna flygplatsen ska vara färdig, något som skulle kunna underlätta framtida samarbete...

En planekonomi i förändring

I planeringsarbetet i Kina börjar man inte med problemen utan med visionerna. Man börjar med långtidsplaner som sträcker sig över en 5-10-års period. Långtidsplanen bryts sedan ner i 5-årsplan och årsplaner. Planarbetet pågår på många olika nivåer i landet, nationell, provins, stad och distriktnivå.

Planeringsprocessen:

- Undersökande fas (nulägesbeskrivning) politiker, tjänstemän och vetenskapsmän arbetar tillsammans.
- Förslagsfas. Alla som bor i området får lämna förslag. Remissrunda då alla får tycka till om förslaget. Hemsida på Internet och tidningar är verktyg som används för att nå ut med information.
- Justering av förslaget.
- Fastställande av planen på lokal nivå.
- Planen sänds för behandling på högre nivå i systemet.

I augusti justeras alla planer och man frågar sig – Hur ser det ut? – Vad behöver göras? – Hur ska det genomföras?

Funktion med planerna:

- Policydokument.
- Informationsinstrument mellan stat och region.
- Styr investeringsprogrammen i landet.

Planarbetet får mindre och mindre betydelse i den växande marknadsekonomin, men fungerar ändå som ett informations och styrdokument.

Regionalt stöd

På eftermiddagen blev vi invigda i hur man arbetar med planarbete i Panzhihua (och kanske även i övriga Kina). Under 90-talet har skillnaderna i västra Kinas BNP per person i förhållande till de östra delarna bara ökat. Östra Kina har nu nästan dubbla BNP per person jämfört med den västra delen. För att motverka denna utveckling har man tagit fram en utvecklingsstrategi för de västra distrikten ”West Region Development Strategy” som kan liknas vid en form av regionalstöd. Storleksordningen på detta stöd är 1 000 000 000 000 US \$.

Västra Kina består av 12 provinser. Har en yta på 6,85 miljoner km², vilket motsvarar 71 % av landets totala yta. Vidare bor det i västra Kina 355 miljoner människor, vilket motsvarar 28 % av den totala befolkningen. Men västra Kina svarar enbart för c:a 17 % av landets totala BNP (omsättning).

Varje provins har sin utvecklingsbyrå. Där hjälper man till med att skapa bra investeringsförutsättningar på alla områden genom att t ex ordna lånemöjligheter och skattelättnader, locka utländska investerare och stötta regionalt samarbete. Man prioriterar infrastruktur och miljöförbättringar.

I Panzhihua, med sina unika mineral och naturtillgångar samt tillgång på elkraft, har man ambitionen att så småningom bli den ledande staden i västra Kina. Man kan nog säga att Panzhihua är den del av västra Kina som tagit ledningen när det gäller utveckling och centralregeringen ger prioritet till Panzhihua i det västra regionalstödet.

Prioriteringar

De utvecklingsstrategier som gäller för Panzhihua innebär att man satsar på följande:

- Förbättrad infrastruktur.
- Anpassning av industriverksamhet mot en miljövänligare inriktning.
- Utbildning, vetenskap.
- Jordbruk och turistutveckling.
- Skydd och restaurering av ekosystem.
- Avverkningsförbud för naturskog
- Frukträd m fl. fleråriga växter anläggs på ”olämpliga” odlingsområden för att minska erosion mm.
- Öppnare policy, marknadsekonomi och internationella kontakter.

Infrastruktursatsningar

Det finns planer på en motorväg som ska förbinda östra Kina med de västra delarna av landet. Den motorvägen ska gå via Panzhihua och vidare åt sydost till Thailand, Malaysia och Singapore och åt nordväst till Europa (och så Hylte förstås...) 2003 beräknas motorvägsavsnittet mellan provinshuvudstaden Chengdu och Panzhihua påbörjas. Flygplatsen beräknas vid den tiden vara färdig.

Stålindustrin

Stålverket finns med i den kommande 5 års-planen, men anläggningen börjar bli omodern och den inhemska marknaden mättad med låga priser som följd. De industrier som beräknas ha mest positiva framtidsutsikter är de som byggts upp kring vanadin och titan. Nu svarar export och import för c:a 13 % av Panzhihuas BNP, resten är omsättning på den inhemska marknaden. Medlemskapet i WTO förväntas öka betydelsen av export av vanadin och titan. Med vanadin och titan kan man antagligen bygga upp en industri som är mindre miljöstörande än den nuvarande stålindustrin

Högre utbildning

Man har satsat på utbyggnad av universitetet och kan idag ta emot c:a 8 000 studenter per år. 1986 kom en av tretton sökande in på universitetet, idag är motsvarande siffra en av tre.

Omställning av jordbruksmark

”Grain for green” kallas den omställning från jordbruksmark till frukträdodling på erosionskänsliga marker som startats i två pilotdistrikt på c:a 30 000 ha. Jordägarna får då bidrag i form av spannmål och pengar för den areal som tas ur bruk för jordbruksändamål. I stället för ettåriga grödor planteras på dessa marker frukträd eller träd för virkesproduktion.

Avfallshanteringen

50 miljoner yen har investerats i avfallshantering. Idag har man inget system för källsortering av sopor, men intresse att studera och utveckla detta finns. Det finns en idé om att börja med miljöstationer där invånarna kan lämna miljöfarligt avfall som steg nummer ett i detta arbete.

Gott om vatten i Panzhihua

I Panzhihua finns god tillgång på vatten, men så är inte fallet i hela Kina. För att fördela vattenresurserna över landet och framför allt öka vattentillgången i Beijing finns planer på att bygga en kanal mellan floderna Yangste-kiang och Huang-ho.

Torsdag 18/4

Studiebesök på stålverket i Panzhihua under förmiddagen. Besök på Ertans vattenkraftverk, för närvarande det största i Kina, med en möjlig årsproduktion som motsvarar c:a 15% av Sveriges totala elförbrukning. Vi besökte också Yanbien New Town, en helt ny stad som byggts för dem som blivit hemlösa i samband med kraftdammsbygget.

Fredag 19/4

Dagen började med ett besök i en parkanläggning för de unika och sällsynta cykadorna (kottepalmer) som finns i området kring Panzhihua. Tack vare sitt subtropiska läge i ett bergigt område finns här en stor biologisk mångfald med flera utrotningshotade arter i behov av särskilt bevarandeskydd. Förutom cykador finns även den kinesiska jättepandan som exempel på detta inom Sichuan-provinsen dit Panzhihua hör.

Efter parkbesöket gick färden till stadens avfallsanläggning för hushållsavfall. Någon källsortering av hushållssopor sker som tidigare nämnts ännu inte. Däremot sker en viss sortering av soporna i själva avfallsanläggningen. Av hårdplasten görs någon form av petroleumprodukt, även metall skiljs ifrån på magnetisk väg. Det organiska avfallet rötas först och torkas sedan med hjälp av rökgaserna från de brännbara soporna till en produkt som kan användas som gödselmedel.

Vi besökte också ett av stadens vattenreningsverk. Tack vare att det inte ligger några större städer uppströms Yangste-floden kan Panzhihua hämta sitt dricksvatten från floden.

På vägen tillbaka till hotellet stannade vi till vid en byggarbetsplats och fick information om anläggandet av ett nytt avloppsreningsverk som var under uppbyggnad

Efter lunch gick färden till HongGe Hot Spring Hotel, en konferens och rekreationsanläggning 30 km från Panzhihua City. Där fick vi först information om hur man arbetar med sin **stadsplanering**.

Först mer om historien

1965 – 1979 kunde Panzhihua betraktas som ett industriområde och inte en stad. Mao, som var den ledare som kom till platsen och tog initiativ till stadens uppbyggnad, prioriterade produktion och livskvalitet kom först i andra hand. På grund av detta är Panzhihuas infrastruktur dåligt utvecklad. Fram till 1985 var staden hemlig för att skyddas mot yttre hot. Efter 37 års ansträngningar har man uppnått en basnivå i utvecklingen. När Kina nu öppnar upp för omvärlden är det mycket viktigt att öka levnadsstandarden. Västra Kinas utvecklingsprogram ger stora möjligheter för staden att utvecklas och man lägger stor vikt vid att det ska vara uthållig utveckling.

Stadsplaneringen

De principer man jobbar efter är:

- 1) Hänsyn till folk som bor där.
- 2) Hänsyn till det unika med staden (t ex stålverksindustrin).
- 3) Uthållig utveckling.

Mål för Panzhihua City:

- 1) Industristad som baseras på uthållig utveckling av naturresurser.
- 2) Centralort som servas av landsbygden runt omkring.
- 3) Trädgårdsstad med vackra planteringar.

Beräknad befolkningsutveckling:

2000	1 025 000 inv.
2020	1 133 000 inv.
2021	1 215 000 inv.

Stadsbefolkning:

2000	510 000 inv.
2010	600 000 inv.
2020	650 000 inv.

Stadskärnans yta:

2000	50 km ²
2010	60 km ²
2020	65 km ²

Totalt finns det 1 867 km² planlagt område i Panzhihua. Man har planer att så småningom riva allt gammalt närmast floden och bygga upp nytt. Man erbjuder statligt stöd till dem som tvingas byta lägenhet när den gamla rivs och nya byggs. Följande principer gäller för detta:

- 1) Ersättningslägenhet erbjuds.
- 2) Tillfällig bostad under byggtiden.
- 3) Man får betala marknadsvärde för den nya lägenheten – och får ersättning för den gamla i inbyte.

Man har en vision om att göra små förändringar varje år, medelstora var tredje år, stora vart femte och fullständiga vart tionde år. Det stora förändringsarbetet startade 1998 när medel från West Region Development Strategy blev tillgängliga.

Kinesiska folkets inställning till förändringar är positiv, det stora problemet är hur man ska hinna med att bygga för att kunna möta behovet.

Miljöarbetets organisation

Efter detta intressanta föredrag fick vi en presentation av **miljömyndighetens arbete**.

Kort om geografi och geologi:

Panzhihua är beläget 35 mil norr om Kunming och 74 mil från Chengdu som är provinshuvudstad i Sichuan. Högsta punkten ligger 4 195 m ö h och den lägsta 937 m ö h. Det finns 95 bifloder till Yangstefloden i Panzhihua. Klimatet är subtropiskt och delas in i 3 säsonger. Nederbörd 1 300 – 1 600 mm per år. Stor ytavrinning vid regn har gjort att man infört avverkningsstopp av skog. I området har man c:a 215 dagar med intervision (smogrisk).

Miljömyndigheten i Panzhihua har fyra olika avdelningar på kontoret i centralorten. Dessutom finns fem miljökontor i andra tätorter inom Panzhihua.

Miljömyndighetens uppgifter:

- Sedan 1979 tar man in miljöavgifter från företagen.
- Kontroll av mätutrustning för utsläpp av olika slag.
- Bestraffa miljöbrott.
- Beredskap för miljöolyckor.

Miljöövervakning sker på följande områden:

- Buller

- Vatten
- Luft
- Skydd av ekosystem.

Prioriterade områden för miljöförbättringar:

- Vatten och avlopp.
- Luftföroreningar
- Avfall

Strategier:

- Söka kunskap och pengar för att göra miljöförbättringar.
- Förbättra tillvaratagandet av avfallet från företag.
- Behov av forskning för att hitta ny modell för hur man ska jobba med miljöfrågor. Medel för detta sökta från centralregeringen.

Efter intressanta diskussioner hann vi också med ett dopp i de varma källorna innan vi gick till en utsökt kinesisk middag.

Lördag 20/4

Jordbruket

Denna dag gick i jordbrukets tecken. Färden gick genom ett fantastiskt vackert jordbrukslandskap till en försöksodling som startat sin verksamhet i december 2000. Målet med verksamheten var att få fram genetiskt förbättrade grödor. Odlingarna bedrevs på små odlingslotter som sköttes av enskilda familjer, en organisation som enligt uppgift fungerar mycket bra. Verksamheten bedrevs i huvudsak som biologisk odling med endast minimala inslag av bekämpningsmedel.

Färden gick vidare till en granatäppelodling högre upp på en bergssluttning. I takt med att levnadsstandarden ökar vill folk äta mer läckra saker och man satsar nu mycket på fruktodlingar. Panzhihuas läge i den subtropiska delen av Kina och med järnvägsförbindelse till de folkrika nordöstra delarna gör att man har en bra marknad för subtropisk frukt. Granatäppelodlingar har blivit en god affär för bönderna i Panzhihua. Även utländska investerare hälsades välkomna att investera i dessa plantager.

En mjölkgård

Efter lunch besökte vi en mjölkgård med 260 mjölkkor. Verksamheten startade 1973 och korna var av en svart/vit låglandsras som man fått fram genom att korsa inhemsk kinesisk boskap med semin från USA och Nya Zeeland. Korna utfodrades med kraftfoder, torkat gräs och blast från sockerrör och sötpotatis. Gården samarbetar med andra odlare i närområdet genom att man köper in foder. Gårdens egen areal var på endast 24,5 ha. Medelavkastningen är c:a 4 500 kg mjölk per ko och år (i Sverige ligger den ofta på det dubbla, men då har vi också en annan intensitet i utfodringen). Det är 49 anställda på gården som också bedriver ett litet mejeri. Man beklagar sig lite över dålig lönsamhet, då gården också har en del sociala åtaganden att ta hand om tidigare anställda som nu blivit gamla och inte kan ta så aktiv del i arbetet. Det är vanligt att kinesiska företag har det direkta ansvaret för att betala pensioner till de som tidigare varit anställda.

Skogen

Resten av eftermiddagen ägnades åt diskussion kring jord och skogsfrågor hemma i konferensanläggningen nära hotellet.

Skogarnas karaktär varierar med höjden över havet. I dalgångarna är det subtropisk vegetation, men eftersom det på många ställen är mager mark och tunna jordlager är det oftast inte täta skogar och inte heller så höga träd. Den intensiva markanvändningen med skogsbeta och en del bränder bidrar också till att skogen inte är så tät och hög.

Längre upp kommer ett område med tallskog. Det är inte samma sorts tall som vi har i Sverige utan en art som heter Yunnan-tall (*Pinus yunnanensis*). Tallskogarna har avverkats i stor omfattning under de gångna årtiondena och bl.a. blivit järnvägsslipers till det kinesiska järnvägsnätet. I tallzonen finner man också många andra trädarter som har släktingar i vår svenska trädflora, t.ex. askar och alar. Högst upp är det kallare klimat och där växer skogar av olika slags ekar och Rhododendron. Där uppe bor i huvudsak minoritetsfolk som har annat språk, andra traditioner och andra jordbrukssystem. Man odlar bl.a. potatis och bovete och så har man givetvis boskap.

Mer än hälften av Panzhihuas befolkning bor på landsbygden. På grund av det generella avverkningsförbudet är de inte tillåtna att avverka skog för husbehov, endast viss vedavverkning för husbehov är tillåtet. Detta kan vara problematiskt i praktiken många gånger...

Vi kunde också konstatera att problematiken i Sverige snarast är den omvända, där vi jobbar mycket med att hålla våra landskap öppna!

Nu är skogsbyrån inriktad mot återbeskogning. Man satsar på trädplantering i dalgångarna men man är inte helt nöjd med resultatet. Tallskogarna högre upp självföryngrar sig ofta bra, fast man har problem med ett ogräs som kommit från Amerika. Fröna sprids med vinden och växten bildar en meterhög buskvegetation, vilken ganska effektivt hindrar de inhemska tallarna från att växa upp.

Efter denna mycket intensiva dag bjöds vi också in till kinesisk te-ceremoni, en procedur där drycken ska avnjutas med alla sinnen.

Söndag 21/6

Lite turism

Ett av syftena med resan var ju att diskutera möjligheterna till turistutveckling och utbyte mellan orterna Hylte/Halland och Panzhihua. Tidigare i programmet hade vi besökt de varma källorna som finns i området, ett villaområde som använts som bostäder för utländska gästarbetare under tiden Ertans vattenkraftverk byggdes (villorna står nu tomma och är i behov av alternativ användning). Nu var det dags att också få pröva på vad trakten har att erbjuda när det gäller forsfärd längs Yangstefloden. Det var kanske tur för oss att vattenflödet så här års var ganska lugnt och vi fick en mycket njutbar färd i gummiflotte med enbart några mindre forsar att passera. Andra perioder av året kan nog vattenflödet vara betydligt stridare och man arrangerar en årlig forsränningstävling i Panzhihua.

Utbildning

Eftermiddagen ägnades åt information och diskussion kring utbildningsfrågor.

Utbildningssystemet startade från en låg nivå men genom hårt arbete har man nu skapat ett modernt utbildningssystem med allt från förskola till universitet. Av befolkningen på drygt en miljon utgör barn och ungdomar som studerar 142 700. Av barnen går 99,5 % genom den nioåriga grundskolan och av dessa fullbordar 96,2 % högstadiet. 56,2 % av eleverna går en teoretisk gymnasielinje medan resten antingen går en praktisk linje eller inte alls går på gymnasiet. Läskunnigheten bland ungdomar är 99,5 % i stan och 97,4 % på landet.

Det finns 10,700 lärare. Av förskollärarna är 97,3 % utbildade, av grundskollärarna är 92-97 % utbildade och av gymnasielärarna så har 60-80 % adekvat utbildning. Det finns lärarutbildning i Panzhihua.

Många skolor satsar på att profilera sig. Profiler kan vara utländska språk, konst, gymnastik, miljö, data etc.

På den senaste tiden har privata skolor blivit vanligare. Det finns nu 62 privata dagis och två privata grundskolor.

Måndag 22.4

I arla morgonstund anlände Leif Nordin och Ulf Ivarsson från Högskolan i Halmstad. Dagens program inleddes med besök på universitetet.

Panzhihuas universitet etablerades 1983, och var då det första universitet i södra Kina som hade fokus på ingenjörsvetenskap. 1994 gjordes en sammanslagning med det pedagogiska institutet och 1998 med sjuksköterskeutbildningen.

Man har delat ekonomiskt ansvar för universitetet mellan Sichuan provinsen och Panzhihua City. Universitetet leds av en styrelse med representanter från Ertans kraftverk, stålverket och från Sichuan provinsens administration.

Det finns tio fakulteter:

- Elektromagnetisk fakultet
- IT-teknologi
- Väg och vatten
- Biokemi
- Biologi
- Fysik
- Samhällsvetenskap
- Företagsekonomi
- Konst
- Medicin; dels sjuksköterskeutbildning, dels utbildning av folkhälsoarbetare och dels ett universitetssjukhus.

Det finns också en institution för sport.

Universitetet har nu 8 000 studenter, 180 000 m² byggnader inom ett 53 ha stort område. Det finns 350 000 böcker i biblioteket. Antalet anställda är 611, vara 380 lärare. Av dessa är 157

bitr. professorer. Lärare rekryteras från hela Kina, men studenterna kommer mest från Sichuan. Man vill öka till 10 000 studenter år 2005 och då ha intag från nio provinser.

Sjukvård

Primärvård väl utbyggd. Alla som behöver vård kan få vård i de urbana områdena av Panzhihua City. Nu satsar man på landsbygden. Vårdcentraler finns i varje 'township' (78 stycken), och ute i byarna finns dessutom sjukstugor.

Det finns 24 sjukhus. Man satsar lika stora resurser på traditionell kinesisk medicin och på och västerländsk. Folk kan välja vilken behandling man vill ha. Den traditionella medicinen är populärast men man blandar ofta båda behandlingsformerna och man ser inga motsättningar utan anser att de kompletterar varandra. För- och efterbehandling kan vara traditionell, men med ett kirurgiskt ingrepp baserat på västerländsk teknik. Man har stor erfarenhet vad gäller blandade behandlingsmetoder och vill gärna samarbeta med svensk sjukvård i framtiden.

I vissa fall saknar västerländsk medicin bra behandlingsmetoder, t.ex. för förlamning. Då är det särskilt viktigt att ha kinesisk traditionell behandling.

Transporter från Panzhihua är långa och svåra och man har därför satsat på att kunna göra även komplicerade operationer lokalt. Man kan t.ex. göra. byte av hjärtklaffar, by-pass operationer, njurtransplantationer och neurologiska ingrepp i hjärnan. Det enda man inte klarar är svåra brännskador.

Om man trots allt inte klarar att behandla en patient med de lokala resurserna finns tre alternativ:

- S. k. teleoperationer (leds av en kirurg som ser och får information fast han befinner sig på annan ort),
- Läkare med specialkompetens kommer till Panzhihua, eller
- Sista utvägen, remittera patienten med sjukvårdare till annat sjukhus.

Vaccinationsprogram finns för barn 1-7 år.

Avtal underskrivs

På eftermiddagen jobbade vi på att finslipa texten till ett PM om fortsatta kontakter som sedan undertecknades vid en ceremoni.

Ungdomar har en dansföreställning

På kvällen bjöd en grupp ungdomar på modern dans med kinesiska och traditionella drag.

Tisdag 23.4

Skogsutflykt

På förmiddagen gjorde vi en utflykt upp i bergen och tittade på de skogliga problemen. Vi tillbringade mest tid i tallskogsbältet och njöt av de vackra vyerna från bergen. Informationen som gavs handlade bland annat om skogsbrandbekämpning och om de problem med återbeskogning som berörts ovan.

Föreläsning om stans kulturliv

Det finns både amatörer och professionella sång- och dansgrupper och det finns också offentligt anställda konstnärer för utsmyckning av staden. Man är öppna för influenser utifrån och vill ha utställningar och musikframträdanden med utländska artister.

Kulturmuseum, biograf, bibliotek, m.m. finns redan nu i Panzhihua.

Bygdegårdar/ allaktivitetshus finns på bynivå på landsbygden.

Man skulle vilja skapa ett kulturcentrum för minoritetsfolk.

En slogan

Stora berg, stora vatten och mycket sol...en plats för konstnärer! Se upp för konkurrens med Konstnärbyn! Eller finns det möjligheter till 'win-win' genom samarbete?

Fornlämningar

För ca 1000 år sedan utkämpades ett stort slag mellan hankineser och minoritetsfolk i området runt Panzhihua. Man kan göra fynd i marken från detta slag. Det fanns också en sydlig sidenväg som via Panzhihua och via arabvärlden fungerade som en handelsled som förband Ostasien och Europa.

Staden är som nämnts ung och därför finns det i den urbana miljön inte någon gammal bebyggelse. Det finns däremot kulturskydd för en del broar och byggnader på landsbygden.

Turism

Inom Panzhihua bor det 36 olika etniska grupper ('nationaliteter' enligt kinesiskt ordbruk). Man ser denna etniska mångfald som en stor resurs vad gäller turism. Turismen har genomgått en snabb utveckling från ingenting till situationen nu. 700-800 utländska besökare kommer till Panzhihua per år nu.

En del investeringar har gjorts, och mer investeringsmöjligheter finns redovisade i en bok. Man hoppas dra till sig privat kapital, gärna utländskt, för dessa investeringar. Grottor, varma källor, betesmarker på högplatåer, naturskogar, underjordiska sjöar, vattenfall, floderna, cykador, fossiler, ädelstenar (kristall, jade, agat, och sten som man gör inkstone av) är några av attraktionerna som finns inom Panzhihua. Dessutom den etniska mångfalden som nämnts ovan. Ser man till regionen finns vidare den världsberömda 'stenskogen' nära Kunming och de likaledes världsberömda pandorna norr om Chengdu.

Kinesisk matlagning

På kvällen fick vi ta del av en demonstration av hur man lagar kinesisk mat. Färg, form, lukt, ja alla sinnen är med och spagetti är inte bara spagetti när man har sett hur man tillverkar nudlar för hand! Allt tar en väldig tid konstaterade Mette och började fundera på hur Alebo kan få till resurser för kinesisk kokkonst....

Maten vi blivit bjudna på under vår vistelse i Panzhihua har varit genomgående superb. 10-15 olika små rätter vid varje måltid och inte samma recept en enda gång. Som måltidsdryck serveras ofta sojamjolk eller vatten. Efter lite instruktion från våra värdar klarade alla i gruppen av att hantera pinnar som bestick, någon kniv och gaffel har vi inte sett till på hela Kinavistelsen. Efter maten var oftast en timmes vila inplanerad i programmet, något vi borde ta efter här hemma, vila eller promenad.

Onsdag 24.4

Dagis

Vi började dagen med att besöka ett dagis. Just detta dagis har 700 barn, varav för tillfället två svenska! Barn till familjen Nilsson från Gällivare. Bakgrunden är att pappa Torbjörn jobbat på bygget av Ertans kraftverk och nu är de på återbesök några månader. Barnen är med och går på kinesiskt dagis. Enligt egen utsago föredrar de detta kinesiska dagis framför sitt hemmadagis i Gällivare. Kul med mycket snälla kompisar här!

Just detta dagis profilerar sig mor konst och gymnastik. Man kan också få lära sig att spela fiol och att börja träna på att prata engelska. Dagensavgiften är 100 yuan (ca 1400 SEK) per månad och barn. Man får betala extra 200 yuan per 4 mån för engelska eller fiolundervisning. Datorer finns för barnen. Där kan de jobba med engelska, t. ex. med engelska sagor.

1998 öppnade detta dagis. Man har 24 tim service måndag-fredag, men bara omkring 20 barn utnyttjar detta till 100 % genom att bo där hela veckan. Anledningar till att en del föräldrar väljer att låta sina barn bo hela veckan på dagis kan vara att de bor långt bort eller att de jobbar mycket. En del anser också att kollektiv barnuppfostran är bäst.

Dagisets motto är: 'All for the children!'

År 2001 finns det 176 dagis i Panzhihua varav 62 privata, 6 statliga, 71 företagsdrivna och 37 som drivs i glesbygderna. Det finns 31 700 barn som är 3-6 år. 69 % av barnen i stan går på dagis och 55 % av barnen på landet. Det finns 950 dagispersonal, vilket ger runt 20 barn per anställd i snitt.

Grönsaks- och köttmarknaden...

På hemvägen från dagiset gick vi förbi marknaden dit bönder kommer för att sälja grönsaker, kött m.m. En del konstaterade att normer vad gäller miljö- och hälsoskydd skiljer sig åt en del. Frågan kan lämnas öppen om vad som är rätt nivå. En del anser ju att den svenska hygienien gör oss mindre motståndskraftiga mot ett och annat...

Diskussion och samvaro och sedan avresa

Den sista kvällen ägnades åt att vara sociala och fram på småtimmarna var det åter dags att ta nattåget till Kunming för vidare flygbefordran hem till ett vårligt Sverige och Hylte.